

Briselē, 2025. gada 4. jūnijā
(OR. en)

9463/1/25
REV 1

AG 74
POLGEN 56
FREMP 137
JAI 689
DISINFO 47
HYBRID 56
AUDIO 44
EDUC 187

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2025. gada 27. maijs

Saņēmējs: delegācijas

Iepriekš. dok. Nr.: 8629/25

Temats: Prezidentvalsts secinājumi par ES demokrātijas noturības stiprināšanu

Pēc Vispārējo lietu padomes 2025. gada 27. maija sanāksmes pielikumā ir pievienots prezidentvalsts secinājumu teksts, ko atbalstīja 25 delegācijas.

Prezidentvalsts secinājumi par ES demokrātijas noturības stiprināšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOMES PREZIDENTVALSTS

1. ATGĀDINA savus iepriekšējos **Padomes** secinājumus par izglītības un mācību ieguldījumu kopīgo Eiropas vērtību un demokrātiska pilsoniskuma stiprināšanā ¹, par demokrātijas noturību: vēlēšanu procesu aizsargāšana pret ārvalstu iejaukšanos ², par brīvu, atklātu un informācijā balstītu demokrātisku debašu stiprināšanu un aizsardzību ³, par ES Pamattiesību hartas piemērošanu – finansējums pamattiesību veicināšanai, aizsardzībai un īstenošanai ⁴, par pilsoniskās telpas lomlu pamattiesību aizsardzībā un veicināšanā Eiropas Savienībā ⁵ un atmiņām par totalitāro režīmu pastrādātajiem noziegumiem Eiropā ⁶.
2. ATZĪST, ka mainīgā ģeopolitiskā vide, tostarp Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, mūsu valstīs rada nopietnas problēmas demokrātijai, kuras var saasināt sabiedrības nesaskaņas, polarizāciju, radikalizāciju un mazināt uzticēšanos iestādēm un vēlēšanām.
3. UZSVER, ka demokrātija nevar zelt bez vārda brīvības un ka demokrātijas noturības pamatā ir jābūt tiesiskumam, pamattiesībām un tām vērtībām, ko atbalsta Eiropas Savienība, kā tas ir noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Attiecīgi AKCENTĒ to, ka demokrātija, brīvība un vienlīdzība savstarpēji cita citu pastiprina; ATGĀDINA, ka par šo vērtību ievērošanu kopīgi atbild Savienības iestādes, struktūras, biroji un aģentūras, kā arī dalībvalstis.

1 15738/23.

2 10119/24.

3 10533/24.

4 6878/25.

5 7388/23.

6 11268/11.

4. UZSVER, ka saskaņā ar Līgumiem kopīgā ES iestāžu un dalībvalstu atbildībā ir veicināt un aizsargāt tiesiskumu ar visiem pieejamajiem instrumentiem. Šajā sakarībā UZSVER, cik svarīgi ir integrēt pamattiesības visās ES politikas jomās, likumdošanas iniciatīvās un piemērojamo ES tiesību aktu īstenošanā.
5. ATZĪST, ka demokrātijas noturības stiprināšana ir Eiropas drošības aizsardzības stūrakmens. Tas prasa brīvu un daudzveidīgu publisko diskursu, spēju atpazīt un apkarot ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos (*FIMI*), tostarp dezinformācijas kampaņas, īpaši tās, kas vērstas pret ES vērtībām vai iestāžu darbošanos demokrātiskā veidā, noteikumos balstītu starptautisko kārtību un vēsturisku faktu manipulāciju vai falsifikāciju politiskos nolūkos, kā arī prasa ilgtermiņa centienus, ar ko atbalsta brīvus, neatkarīgus un plurālistiskus medijus, nodrošina brīvas un godīgas vēlēšanas, veicina pilsonisko izglītību, stiprina pilsonisko sabiedrību un aizsargā tiesiskumu.
6. UZSVER, ka demokrātijas noturība vietējā, reģionālā, valsts un Savienības līmenī savstarpēji cita citu pastiprina un tai ir vajadzīga visaptveroša un kopīga rīcība saskaņā ar visas valdības un visas sabiedrības pieeju.
7. ATGĀDINA, ka pēdējos gados ES ir pielikusi būtiskas pūles, lai stiprinātu demokrātijas noturību, īpaši ar demokrātijas aizsardzības tiesību aktu kopumu, ar kuru Komisija nāca klajā 2023. gada decembrī un kura pamatā ir 2020. gadā pieņemtais Eiropas Demokrātijas rīcības plāns, ES hibrīddraudu novēršanas rīkkopa, *FIMI* rīkkopa, ātrās brīdināšanas sistēma kā droša informācijas apmaiņas platforma attiecībā uz incidentiem, kas saistīti ar *FIMI*, Rīcības kodekss dezinformācijas jomā, Tiesiskuma nosacītības regula, Digitālo tirgu akts, Digitālo pakalpojumu akts, MI akts, Eiropas Mediju brīvības akts un Stratēģiskas, pret sabiedrības līdzdalību vērstas tiesvedības (*SLAPP*) novēršanas direktīva. AICINA Komisiju, pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetenci, proaktīvi īstent šos noteikumus un izmantot tās rīcībā esošos instrumentus, īpaši savas izmeklēšanas un sankciju piemērošanas pilnvaras, kas paredzētas Digitālo pakalpojumu aktā.

8. UZSVER, ka brīvu un godīgu vēlēšanu aizsardzība pret jebkādu ārvalstu iejaukšanos, tostarp informācijas telpā, ko veic valsts vai nevalstiski aktori, kā arī vēlēšanu pārredzamība ir būtiska demokrātijai. Tālab AKCENTĒ to, cik svarīgi ir efektīvi un lietderīgi izmantot Eiropas vēlēšanu sadarbības tīklu, pilnībā ievērojot to, ka vēlēšanu integritātes aizsardzībā primārā nozīme ir valstu iestādēm to attiecīgajās kompetences jomās.
9. UZSVER, ka ir jānodrošina vēlēšanu pārredzamība, un šajā ziņā ATZĪMĒ, ka stājas spēkā un tiks pilnībā piemērota Regula par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu, un ŅEM VĒRĀ Komisijas ieteikumu veicināt brīvas, godīgas un noturīgas vēlēšanas un darbu, kas norit pie trešo valstu vārdā īstenotas interešu pārstāvības pārredzamības, kā arī pie Eiropas politisko partiju un fondu statusa un finansēšanas.
10. UZSVER, ka mūsu demokrātijas stiprināšanā izšķiroša nozīme ir brīviem, neatkarīgiem un plurālistiskiem medijiem, kas nodrošina līdzsvarotu un objektīvu informāciju, un piekļuvei tiem, kā arī attiecīgo atbildību, kāda ir tehnoloģiju nozarei, īpaši sociālo mediju platformām, valdībām un citām ieinteresētajām personām, lai digitālajā telpā saglabātu vārda brīvību un atklātu demokrātisko diskursu; MUDINA dalībvalstis, Komisiju, publiskās iestādes, pilsonisko sabiedrību un privātos dalībniekus apsvērt veidus, kā turpināt atbalstīt faktu pārbaudes iniciatīvas un tādas neatkarīgus Eiropas mēroga mediju projektus kā viseiropas audiovizuālās platformas, kā arī pētniecisko žurnālistiku, lai nodrošinātu tāda satura radīšanu, kas sagatavots saskaņā ar žurnālistikas standartiem un pilnībā ievērojot redakcionālās atbildības, saistību un neatkarības principus.
11. ATZĪST, ka *FIMI* kampaņas, ieskaitot dezinformāciju, ir kļuvušas par apdraudējumu demokrātijai un tiesiskumam, īpaši sociālo mediju kontekstā. Nespēja novērst šos riskus var nopietni apdraudēt demokrātisko procesu integritāti un iedzīvotāju iesaistīšanos, mazinot sabiedrības uzticēšanos demokrātiskām iestādēm un procesiem.

12. Turklāt ATZĪST, ka cīņā pret *FIMI* kampaņām, tostarp dezinformāciju, būtiska ir integrēta un daudzu ieinteresēto personu pieeja, lai pilsoniskajā izglītībā veicinātu pārredzamību un sekmētu digitālo līdzekļu lietotprasmi, kiberpratību, informācijas lietotprasmi un mediju lietotājprasmi, tostarp mākslīgā intelekta (MI) lietotprasmi.
13. Šajā sakarībā AKCENTĒ to, ka ir jāturpina centieni veicināt un atbalstīt mediju lietotājprasmes noteikumus saskaņā ar Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu (AVMPD) un attiecīgā gadījumā jāņem vērā Komisijas 2023. gada pamatnostādnes par mediju lietotājprasmi. Ņemot vērā iepriekš minēto, ATBALSTA atbildīgu MI izmantošanu, kas novērš un mazina kaitīga satura radīšanu un izplatīšanu, tostarp ar dziļviltušas tehnoloģijām un ar uzvedībā balstītu mērķorientēšanu izstrādāta satura radīšanu un izplatīšanu, un veicina algoritmu izmantošanu pārredzamā veidā.
14. AKCENTĒ to, cik svarīgi ir atbalstīt pilsoņu līdzdalību demokrātijas dzīvē, un šajā sakarībā ATGĀDINA par Eiropas pilsoņu iniciatīvu, ko ES pilsoņi bieži izmanto kā instrumentu, lai tieši piedalītos demokrātiskajā procesā.
15. UZSVER, cik svarīgi ir atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas (turpmāk "PSO"), kad tās veicina un aizsargā LES 2. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā noteiktās vērtības un tiesības; šajā sakarībā ŅEM VERĀ, ka saistībā ar Pamattiesību hartas 25. gadadienu Komisija pašlaik veic hartas piemērošanas 2020. gada stratēģijas vidusposma pārskatīšanu, un ATKĀRTOTI UZSVER, cik svarīgi ir pabeigt Savienības pievienošanas Eiropas Cilvēktiesību konvencijai saskaņā ar LES 6. panta 2. punktu.
16. UZSVER, ka pienācīga finansējuma nodrošināšana PSO un cilvēktiesību aizstāvjiem, kuri joprojām ir būtisks līdzsvara un atsvara sistēmas elements un palīdz veicināt un aizsargāt Savienības vērtības, tostarp tiesiskumu, pamattiesības un demokrātiju, ir būtiski svarīgi, lai veidotu un uzturētu sabiedrību, kurā valda Savienības vērtības; ATZĪST, ka finansēšanas praksē ir jānodrošina pārredzamība un pārskatatbildība.

17. UZSVER PSO nozīmi demokrātijas un tiesiskuma aizsardzībā, ko tās it īpaši īsteno, uzraugot personu tiesību un brīvību ievērošanu, pārbaudot valsts dalībnieku darbības, vērojot sabiedrības uzmanību uz tiesību aktu pārkāpumiem un veicinot pie minoritātēm vai nepietiekami pārstāvētām grupām piederošu personu un visneaizsargātāko personu intereses un izredzes.
18. UZSVER, cik svarīgi ir pastāvīgi un aktīvi iesaistīties atklātā un pārredzamā dialogā ar PSO un cilvēktiesību aizstāvjiem, ņemot vērā to speciālās zināšanas politikas veidošanas procesā, un atbalstīt PSO pamattiesību jautājumu izskatīšanā un risināšanā, to pilsoņu līdzdalības uzlabošanā, kuri iesaistās lēmumu pieņemšanas procesos un demokrātijas noturības stiprināšanā, tostarp pamatlīmenī.
19. ATZĪST, ka saskaņā ar Finanšu regulu dalībvalstīm un Komisijai, īstenojot Savienības finansējumu un ES budžetu, ir pienākums nodrošināt atbilstību hartai saskaņā ar tās 51. pantu un ievērot LES 2. pantā noteiktās Savienības vērtības, kas attiecas uz budžeta izpildi.
20. ATGĀDINA, ka cīņa pret korupciju ir neizstājama ES demokrātijas noturības stiprināšanai un AICINA Savienības iestādes, struktūras, birojus un aģentūras, kā arī dalībvalstis pastiprināt centienus korupcijas apkarošanā.
21. ATGĀDINA, ka šie **prezidentvalsts** secinājumi neskar sarunas par daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2027. gada; UZSVER, ka ir jāizplāno pasākumi, kuru mērķis ir stiprināt demokrātijas noturību, un jānodrošina pienācīgs ES finansējums šādu pasākumu atbalstam.

22. AICINA Komisiju un Augsto pārstāvi, saskaņā ar attiecīgajām pilnvarām un pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetences, pastiprināt savas darbības informācijas integritātes aizsardzībai un *FIMI* kampaņu, tostarp dezinformācijas, apkarošanai, īpaši tad, ja tās ir vērstas pret ES drošību un vērtībām vai iestāžu darbošanos demokrātiskā veidā, apdraud tiesiskumu, noteikumos balstītu starptautisko kārtību vai manipulē un falsificē vēsturiskus faktus. Šādu darbību vidū vajadzētu būt arī stratēģiskās komunikācijas izmantošanai, diplomātiskiem kontaktiem ar partneriem un konstruktīvai pieejai jaunām partnerībām, lai popularizētu ES vērtības.
23. AICINA Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu izpētīt, kā sistemātiski pulcēt visas attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp dalībvalstis, ES iestādes, pilsonisko sabiedrību, pētniekus, akadēmiskās aprindas, privātās struktūras un citus attiecīgos ekspertus no dažādām jomām, lai apmainītos ar paraugpraksi un sniegtu stratēģiskas norādes par politiku, kāda pienākas demokrātijas noturībai, un pēc iespējas labāk izmantotu pašreizējos centienus un pienācīgi ievērotu dalībvalstu kompetences.
24. AICINA Komisiju kopā ar dalībvalstīm uzņemt vadību Eiropas atceres veicināšanā visur Eiropā, tostarp, nākot klajā ar ziņojumu par šo tematu, kas Padomei jāizskata 2027. gada sākumā. Šajā sakarībā ATZĪST panākumus, ko guvusi Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platforma (*PEMC*), kad tā Briselē izveidoja viseiropas memoriālu, kas veltīts 20. gadsimta totalitāro režīmu upuriem; un ATGĀDINA, cik vērtīga ir koordinēta pieeja, kurā pēc iespējas labāk tiek izmantotas visas esošās struktūras un vienības valstu un ES līmenī, piemēram, *PEMC*.
25. UZSVER, ka ir vēl jāapsver, kā saskaņoti uzlabot noturību, sagatavotību, krīžu novēršanas un reaģēšanas spējas, lai novērstu jaunas krīzes un draudus, piemēram, ar klimatu saistītas katastrofas un liela mēroga tehniskos traucējumus, un efektīvi reaģētu uz tiem; šajā sakarībā ATZĪMĒ kopīgo paziņojumu par Eiropas sagatavotības savienības stratēģiju, lai ES būtu gatava aizsargāt savus pilsoņus un galvenās sabiedrības funkcijas, kas ir būtiskas demokrātijai un ikdienas dzīvei.

26. Šajā sakarībā UZSVER, ka demokrātiskās noturības regulējumā būtu jāņem vērā sagatavotības un krīzes reaģēšanas spējas, proti, lai novērstu draudus, ko sistēmiskās ārkārtas situācijās rada dezinformācijas izplatīšanās, un lai garantētu, ka ārkārtas reaģēšanas regulējums efektīvi veicina uz faktiem balstītas informācijas izplatīšanu un vienlaikus tiek ievērotas tiesības uz vārda brīvību un piekļuvi informācijai.
27. AICINA Komisiju ņemt vērā šos jautājumus gaidāmajā Eiropas demokrātijas vairoga iniciatīvā.
28. APŅEMAS regulāri atgriezties pie jautājuma par ES demokrātijas noturības stiprināšanu.
